

**“Statistika xəbərləri” elmi-praktik
jurnalının redaksiya heyəti**

Baş redaktor

Sakit YAQUBOV *iqtisad elmləri doktoru, professor*

Redaksiya heyəti:

Ziyad SƏMƏDZADƏ *iqtisad elmləri doktoru,
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü*

Şahin SADIQOV *iqtisad elmləri doktoru, professor*

Ədalət MURADOV *iqtisad elmləri doktoru, professor*

Vahid NOVRUZOV *iqtisad elmləri doktoru, professor*

Nazim İMANOV *iqtisad elmləri doktoru, professor*

Süleyman QASIMOV *iqtisad elmləri doktoru, professor*

Səlim MÜSLÜMOV *iqtisad elmləri doktoru, professor*

Tahir BUDAQOV *tibb üzrə fəlsəfə doktoru*

Azər ƏMİRASLANOV *iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru*

Mehman TAĞIYEV *iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru*

Saleh MÖVLAMOV *iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru*

Alxan MANSUROV *məsul katib*

**“Statistika xəbərləri” elmi-praktik jurnalının
rubrikaları**

Statistikanın inkişaf
strategiyası
və taktikası

Statistik təsnifatlar,
standartlar və
registrlər

Statistik müşahidə
metodları

Statistik məlumatların
toplanması, işlənməsi,
saxlanması və yayıl-
ması texnologiyası

İnformasiya şəbəkəsi,
məlumat bazası,
məlumat bankları

Statistik informasiya
sisteminin
təkmilləşdirilməsi

Milli Hesablar
Sistemi

Statistik tədqiqatlar

Statistika sahəsində
beynəlxalq əməkdaşlıq

Statistika:
xronika, informasiya

Bibliografiya:
yeni nəşrlər

Oxucuların rəy
və təklifləri

Statistika:
rəsmi sənədlər

Statistika:
metodoloji təminat
(metodoloji əlavələr)

Statistika:
faktlar və proqnozlar
(statistik əlavələr)

CONTENT

ECONOMIC-STATISTICAL RESEARCHES

<i>Sabina Akbarova</i> Evaluation of modern situation of development of the country's manufacturing industry.....	4
<i>Asker Aliyev, Sevda Mammadova</i> The role and importance of the "Southern gas corridor" in the development of country's economy.....	10
<i>Saadat Rahimova</i> Statistical aspects of demographic security.....	15
<i>Hijran Jabbarova</i> Statistical analysis of dairy products market.....	24
<i>Tarlan Mammadov</i> Brief statistical analysis of divorce cases.....	33
<i>Javid Osmanov</i> The role of small business in reducing poverty.....	40
<i>Shahin Mustafayev</i> Analysis of regional development in the context of inequality.....	44
<i>Zarifa Nagiyeva, Namiq Namazov</i> Technological issues of micro and small entrepreneurship statistics.....	53

THEORY AND METHODOLOGY

<i>Sevinj Abbasova</i> Current issues of educating of highly professional specialists of a new generation in management accounting.....	64
<i>Ilgar Valiyev, Ilkin Shahvaladov</i> Innovation in statistical accounting: The System of Environmental-Economic Accounting.....	71
<i>Aynur Sultanova</i> GSBPM as a tool for qualitative modernization of Azerbaijan's official statistics' production system	82

THE INDICATORS CONCERNING SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE COUNTRY FOR FIRST HALF OF 2017 OUTCOMES

Macroeconomic indicators	92
Gross Domestic Product manufacturing.....	94
Fixed capital allocations for the financial sources.....	94
The value of fixed capital allocations for the fields of economy.....	95
Structure of the retail trade circulation according to the products.....	96
Credit investment to the economy.....	96
Revenues of the state budget.....	96
Expenses of the state budget.....	97
Freight turnover in the transport sector, million ton-km.....	97
Passenger turnover in the transport sector, million passengers-km.....	97
Foreign trade indicators of Azerbaijan with the partner countries.....	98
All important types of exported products.....	99
All important types of imported products.....	100

**ÖLKƏNİN EMAL SƏNAYESİNİN İNKİŞAFININ MÜASİR VƏZİYYƏTİNİN
QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ**

Səbinə Əkbərova

*Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin
“İqtisadiyyat” kafedrasının müəllimi, i.ü.f.d.
AZ 1072, Bakı şəhəri, Həsən Əliyev 135
e-poçt: sabina_akbarova78@mail.ru*

Açar sözlər: emal sənayesi, əsas kapitalla investisiya, fondverimi, fondla silahlanma, məhsul istehsalı, marketing, əsas sənaye-istehsal fondlarının yenilənməsi və sıradan çıxması əmsalı.

Ключевые слова: обрабатывающая промышленность, инвестиции в основной капитал, фондоотдача, фондовооруженность, разработка продукта, маркетинг, коэффициент обновления и выбытия основных промышленно-производственных фондов.

Keywords: manufacturing industry, investments in fixed assets, capital-labour ratio, product development, marketing, renewal and utilization ratio of basic industrial production assets.

Sabina Akbarova

**Evaluation of modern situation of development of
the country's manufacturing industry**

Summary

The article considers changes in manufacturing industry for 2005-2017. It investigates the dynamics of investments in fixed assets and its structure by separate types of activity as well the dynamics of indicators characterizing the activity of manufacturing enterprises, it reveals the positive and negative trends inherent in this industry and presents specific proposals on the organization and management of marketing to ensure sustainable development of manufacturing industry.

Ədəbiyyat

1. Azərbaycanın sənayesi. Statistik məcmuə. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi. Bakı-2011.
2. Azərbaycanın sənayesi. Statistik məcmuə. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi. Bakı-2017.
3. L.A.Насијева. Sənaye marketingi. Bakı, Təhsil İşçisi Mətbəəsi MMC, 2012, səh. 324.
4. A.Məmmədov. Marketing. Bakı, İdeal-Print, 2014, səh. 663.
5. Г.Ассель. Маркетинг: принципы и стратегия, учебник для вузов, М., ИНФРА-М, 2001, səh. 804.
6. Д.Джоббер. Принципы и практика маркетинга, Учебное пособие, М., Издательский дом «Вильямс». М., 2000, стр. 668.
7. Е.П.Попов. Потенциал маркетинга предприятия. www.cfin.ru.
8. Ф.Уэбстер-мл. Основы промышленного маркетинга. М.. ЗАО «Издательский Дом Гребенникова», 2005, səh.416.
9. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin saytı: www.stat.gov.az.

ÖLKƏ İQTİSADİYYATININ İNKİŞAFINDA “CƏNUB QAZ DƏHLİZİ”NİN ROLU VƏ ƏHƏMİYYƏTİ

Əsgər Əliyev

*Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası
İqtisadiyyat və idarəetmə kafedrasının dosenti, i.ü.f.d.
AZ 1130, Bakı şəhəri, Azadlıq prospekti 181
e-poçt: if@aesma.edu.az*

Sevda Məmmədova

*Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası
İqtisadiyyat və idarəetmə kafedrasının dosenti, i.ü.f.d.
AZ 1130, Bakı şəhəri, Azadlıq prospekti 181
e-poçt: if@aesma.edu.az*

Açar sözlər: enerji təhlükəsizliyi, enerji şaxələndirilməsi, qaz ehtiyatları, investisiya qoyuluşu, qaz layihələri, ixrac boru kəməri.

Ключевые слова: энергетическая безопасность, энергетическая диверсификация, газовые ресурсы, инвестиционные вложения, газовые проекты, экспортный трубопровод.

Keywords: energy security, energy diversification, gas resources, investment, gas projects, export pipeline.

Asker Aliyev, Sevda Mammadova

The role and importance of the “Southern gas corridor” in the development of country's economy

Summary

Article indicates that Azerbaijan achieved very high results under market relations in the sphere of economic development. Such an achievement in economy is connected with the growth of the level of oil extraction jointly with the foreign oil companies. At the same time it is planned to increase the further production of gas as well as production of the oil in Azerbaijan. From this point of view this article focuses on the further increase of gas production in Azerbaijan and consequently gas supply for European countries. Here, first of all we are talking about the privilege of TAP and TANAP pipeline and the transportation of gas through “South gas corridor” to the European countries.

New proposals related to the development of the implementation of gas projects will play important role in delivering of Azerbaijan gas to the European countries through export pipeline.

The article also notes that further increase of Southern Caucasus pipeline will end up in construction of pipeline TANAP and TAP Azerbaijan and will play a special role in the matter of diversification of the supply of energy to the Europe.

Ədəbiyyat

1. Bakıda “Cənub qaz dəhlizi” Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin görüşü. “Azərbaycan” qəzeti. 12 fevral 2015-ci il.
2. Bakıda “Cənub qaz dəhlizi” Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin ikinci toplantısı. “Azərbaycan” qəzeti. 22 fevral 2016-cı il.
3. Bakıda “Əsrin müqaviləsi”nin 20 illiyinə və “Cənub qaz dəhlizi”nin təməlinin qoyulmasına həsr olunmuş təntənəli mərasim. “Azərbaycan” qəzeti. 20 sentyabr 2014-cü il.
4. Natiq Əliyev. “Ölkənin güclü iqtisadi potensialının əsasını neft amili təşkil edir”. “Azərbaycan” qəzeti. 20 sentyabr 2014-cü il.
5. “Azərbaycan” qəzeti. № 35, 15 fevral 2018-ci il.
6. “Azərbaycan” qəzeti. № 36, 16 fevral 2018-ci il.
7. “Azərbaycan” qəzeti. № 37, 17 fevral 2018-ci il.

DEMOQRAFİK TƏHLÜKƏSİZLİYİN STATİSTİK ASPEKTLƏRİ

Səadət Rəhimova

*Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi
Elmi-Tədqiqat və Statistik İnnovasiyalar Mərkəzinin
Statistik innovasiyaların tətbiqi şöbəsinin rəis müavini
AZ 1136, Bakı şəhəri, İnşaatçılar prospekti 81
e-poçt: seadetr@azstat.org*

Açar sözlər: demoqrafik təhlükəsizlik, demoqrafik inkişaf, depopulyasiya, əhalinin qocalması, doğum səviyyəsi, doğum əmsalı, körpə ölümü, həyat tərzi, əhali sayının proqnozu.

Ключевые слова: демографическая безопасность, демографическое развитие, депопуляция, старение населения, уровень рождаемости, коэффициент рождаемости, младенческая смертность, образ жизни, прогноз численности населения.

Keywords: demographic security, demographic development, depopulation, population aging, birth rate, infant mortality, life style, population forecast.

Saadat Rahimova

Statistical aspects of demographic security

Summary

The article considers comparative analysis of statistical aspects of demographic security, system of indicators, key categories, concepts and methods of their calculation. The main indicators of the demographic sphere are analyzed: depopulation, population aging, birth rate, death, marriage, divorce, population projection, population migration, life expectancy at birth, infant mortality, causes of demographic problems and risk factors for public health. A statistical analysis of the demographic situation is provided and a forecast is made for the main indicators in the country and in economic regions.

Ədəbiyyat

1. Ю.М.Комаров. Некоторые социальные проблемы и здоровье населения //Социально-философские и мировоззренческие проблемы здоровья человека Тезисы Всесоюзной конференции "Социально-экономические проблемы здоровья человека" Львов-Москва. 1994, С 36, Веселкова И.Н. Социально-экономические аспекты здоровья трудоспособного населения. Минск,1988, стр. 17-18
2. А.Немцов. Алкогольная смертность в России, 1980-1990-е годы. М., 2001; Неравенство и смертность в России. Под ред. В.Школьникова, Е.Андреева. Т.Малеевой. Московский Центр Карнеги. М., 2000
3. И.Н.Веселкова. Здоровье трудоспособного населения социально-экономические аспекты Минск, 1999 стр. 19.
4. Ş.M.Muradov. "Demoqrafik vəziyyətdə baş verən dəyişikliklər və onun nizamlanması istiqamətləri". İqtisadiyyat qəzeti, 2016
5. Вопросы статистики, 9/2016
6. Н.В.Зверева, В.В.Елизаров, И.Н.Веселкова. Основы демографии. Москва 2004.
7. "Azərbaycan Respublikasında qeyri-infeksiyon xəstəliklərlə mübarizəyə dair 2015-2020-ci illər üçün strategiya" haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı. 23 dekabr 2015-ci il.
8. <http://demoscope.ru/weekly/2003/0125/analit03.php#1>
9. Е.Б.Бреева. Основы демографии, Москва, 2004
10. <https://www.stat.gov.az>
11. М.В.Карманов, О.В.Кучмаева, О.Л.Петрякова. «Демографическая безопасность: теория, методология, оценка». Экономика, Статистика и Информатика № 4, 2015.
12. Azərbaycan əhalisi. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi. Bakı-2018.

SÜD MƏHSULLARI BAZARININ STATİSTİK TƏHLİLİ (iqtisadi rayonlar üzrə)

Hicran Cabbarova

*Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi
Kənd təsərrüfatı statistikasına şöbəsinin baş məsləhətçisi
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin dissertantı,
AZ 1136, Bakı şəhəri, İnşaatçılar prospekti 81
e-poçt: hijranj@azstat.org*

Açar sözlər: süd istehsalı, adambaşına istehsal, adambaşına istehlak, satış bazarı, idxaldan asılılıq.
Ключевые слова: производство молока, производство на душу населения, потребление на душу населения, рынок сбыта, зависимость от импорта.
Keywords: milk production, production per capita, consumption per capita, sales market, dependence on import.

Hijran Jabbarova

Statistical analysis of dairy products market

Summary

The article shows production, consumption, import, sale and the dynamics of one of the main livestock products-milk and dairy products over the past decade, and the potential opportunities for increasing milk production in the future. In addition, a number of calculations were made on consumption per capita, their statistical description was given and all final results were reflected in the tables. The data are presented on the republic and economic regions, covering the last 10 years. The current situation of milk processing and sale has been investigated, suggestions on problems in this area and ways of their solution have been put forward.

Ədəbiyyat

1. “Azərbaycan Respublikasında minimum istehlak səbətinin tərkibinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı. 23 iyun 2005-ci il.
2. 2018-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə heyvanların, quşların və arı ailələrinin sayı. Bakı-2018.
3. Azərbaycanın kənd təsərrüfatı. Bakı-2018.
4. Azərbaycanın ərzaq balansları. Bakı-2018.
5. Kənd təsərrüfatı müəssisələrinin və fərdi sahibkar təsərrüfatlarının əsas iqtisadi göstəriciləri. Bakı-2018.
6. Dövlət Statistika Komitəsinin rəsmi saytı: www.stat.gov.az
7. Azərbaycan Respublikasının vahid torpaq fondunun mülkiyyət növləri və təbii-təsərrüfat yerləri üzrə bölgüsünə dair hesabat. Bakı-2018.
8. Rövsən Ağayev. Azərbaycanda süd emalı, durum və problemlər. Bakı-26 oktyabr, 2016.
9. İqtisadiyyat Nazirliyi Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun rəsmi saytı: www.anfes.gov.az
10. S.M.Hacıyev. “Statistikanın ümumi nəzəriyyəsi”. Bakı-2005.

BOŞANMA HALLARININ QISA STATİSTİK TƏHLİLİ

Tarlan Məmmədov

Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi

Əhali statistikasına şöbəsinin Demografiya və miqrasiya sektorunun aparıcı məsləhətçisi

AZ 1136, Bakı şəhəri, İnşaatçılar prospekti 81

e-poçt: mammadzade.tarlan@gmail.com

Açar sözlər: boşanma, boşanmanın ümumi əmsalı (BÜƏ), boşanma indeksi (Bİ), boşananların yaş qruplarına görə bölgüsü, uşaqly ailələr üzrə boşanmaların bölgüsü, boşananların nikahın davam etmə müddətinə görə bölgüsü.

Ключевые слова: разводы, общий коэффициент разводов (ОКР), индекс разводов (ИР), разводы по возрастным группам, распределение разводов по семьям с детьми, распределение разведенных по продолжительности брака.

Keywords: divorce, crude divorce rate (CDR), divorce index (DI), divorce by age groups, distribution of divorces by families with children, distribution of divorced by marriage duration.

Tarlan Məmmədov

Brief statistical analysis of divorce cases

Summary

The article presents a statistical analysis of cases of divorce. An example of the social, economic, psychological effects of divorce is shown. A comparison of the total divorce rate by groups of cities and regions as well as by countries that have certain similar factors with our country has been implemented. Corresponding conclusions were formulated based on the analysis of marriages and divorces through divorce index, the distribution of divorces by age groups, the duration of marriages, the increase in the number of divorces in families with children.

Ədəbiyyat

1. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının statistika şöbəsinin rəsmi internet səhifəsi: www.unstats.un.org.
2. Moldova və Rusiyanın statistika idarələrinin rəsmi internet səhifəsi: www.statistica.md; www.gks.ru.
3. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin rəsmi internet səhifəsi: www.stat.gov.az.
4. Türkiyə və Gürcüstanın statistika idarələrinin rəsmi internet səhifəsi: www.tuik.gov.tr, www.geostat.ge.
5. John W.Gardner. Divorce Statistics Analysis. Washington, D.C. 1967.
6. 2011-ci ildə “Boşanma hallarının səbəblərinin öyrənilməsinə dair” statistik müşahidə.
7. Paul R.Amato. Denise Previti. The Pennsylvania State University. People’s Reasons for Divorcing: Gender, Social Class, the Life Course, and Adjustment. 2003.

YOXSULLUĞUN AZALDILMASINDA KİÇİK BİZNESİN ROLU¹

Cavid Osmanov

*Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti
AZ 1001, Bakı şəhəri, İstiqlaliyyət küçəsi 6
e-poçt: javid.osmanov@gmail.com*

Açar sözlər: yoxsulluq, yaşayış minimumu, istehlak səbəti, kiçik biznes, məşğulluq.

Ключевые слова: бедность, прожиточный минимум, потребительская корзина, малый бизнес, занятость.

Keywords: poverty, cost of living, consumer basket, small business, employment.

Javid Osmanov

The role of small business in reducing poverty

Summary

The article analyzes the level of poverty in recent years. The role of small business in reducing poverty is highlighted. It is indicated that, small business offering non-standard forms of employment, creates a flexible working regime. Thus, it creates an opportunity to increase employment and generate a source of income for the population. It is noted that poverty is prevalent mainly in rural areas and measures are being implemented to reduce it. The main directions of state policy related to the development of small business in Azerbaijan are covered. A number of proposals are put forward to accelerate the development of small business in the country.

Ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin rəsmi internet səhifəsi: www.president.az.
2. Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin rəsmi internet səhifəsi: www.economy.gov.az
3. Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin rəsmi internet səhifəsi: www.mlsp.gov.az.
4. Azərbaycanın Statistik Göstəriciləri 2017. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi. Bakı-2017.
5. М.Г.Лапуста, Ю.Л.Старостин. Малое предпринимательство. М. ИНФРА, 2009.
6. Н.В.Бессарабова. Роль малого бизнеса в решении проблем занятости населения. Российское Предпринимательство. 2008, том 9, №1.
7. В.Я.Горфинкель. Малый бизнес: Организация, Экономика, Управление, М. ЮНИТИ-ДАНА, 2003.

¹ Məqalə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin müəllimi Aysel Quliyevanın rəhbərliyi altında “ICT adoption in SMEs for alleviation of poverty” mövzusunda işlənmiş diplom işinin əsasında hazırlanmışdır.

REGIONAL İNKİŞAFIN QEYRİ-BƏRABƏRSİZLİK KONTEKSTİNDƏ TƏHLİLİ

Şahin Mustafayev

Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi

Elmi-Tədqiqat və Statistik İnnovasiyalar Mərkəzinin

Statistik innovasiyaların tətbiqi şöbəsinin iqtisadçısı

AZ 1136, Bakı şəhəri, İnşaatçılar prospekti 81

e-poçt: shahinm@azstat.org

Açar sözlər: əməkqabiliyyətli əhali, regionların inkişafının qiymətləndirmə parametri, qeyri-bərabərlik əmsalı, ümumi məhsul buraxılışı, sənaye məhsulunun paylanması, istehsal həcmi.

Ключевые слова: трудоспособное население, параметр оценки развития регионов, коэффициент неравенства, выпуск валовой продукции, распределение промышленной продукции, объем производства.

Keywords: able-bodied population, parameter for assessing the development of regions, inequality coefficient, gross output, distribution of industrial product, volume of production.

Shahin Mustafayev

Analysis of regional development in the context of inequality

Summary

The article analyzes the gross output by regions and for the first time in the country the inequality coefficient (Gini) was calculated in order to characterize the development of these areas. The gross output by regions perable-bodied population was calculated and the graphic of the dynamics of these indicators was reflected. To reduce the economic inequality of the development of the regions, the development of agricultural and industrial enterprises (micro processing enterprises and industrial districts) is justified. Finally, proposals were made to reduce economic inequality in the development of regions.

Ədəbiyyat

1. И.И.Елисеева, М.М.Юзбашев. Общая теория статистики: Учебник/Под ред. И.И.Елисеевой. 5-е изд., перераб. и доп. М.:Финансы и статистика, 2004. стр 656.
2. Л.Г.Батракова. Теория статистики: учебное пособие / Л.Г.Батракова. М.: КНОРУС, 2010. стр. 528.
3. Sədi Nəcəyev. Statistikanın Ümumi Nəzəriyyəsi. Bakı-2005.
4. Azərbaycanın regionları. Statistik məcmuə. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi. Bakı-2011, 2016.

MIKRO VƏ KIÇIK SAHIBKARLIQ STATISTİKASININ TEXNOLOJİ MƏSƏLƏLƏRİ

Zərifə Nağıyeva

*Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi
Elmi-Tədqiqat və Statistik İnnovasiyalar Mərkəzinin
Elmi-araşdırmalar və statistik tədqiqatlar şöbəsinin müdiri
AZ 1136, Bakı şəhəri, İnşaatçılar prospekti 81
e-poçt: zarifan@azstat.org*

Namiq Namazov

*Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi
Elmi-Tədqiqat və Statistik İnnovasiyalar Mərkəzinin
Elmi-araşdırmalar və statistik tədqiqatlar şöbəsinin müdir müavini
AZ 1136, Bakı şəhəri, İnşaatçılar prospekti 81
e-poçt: namiqnamaz@gmail.com*

Açar sözlər: mikro və kiçik sahibkarların ticarət fəaliyyəti, seçmə müşahidə, seçmə müşahidənin mərhələləri, göstəricilərin riyazi-statistik xarakteristikası, SPSS proqramından istifadə etməklə nümunələrin seçilməsi, seçmə xətası.

Ключевые слова: коммерческая деятельность микро и малых предпринимателей, выборочное наблюдение, этапы выборочного наблюдения, математико-статистическая характеристика показателей, отбор единиц с использованием программного обеспечения SPSS, ошибка выборки.

Keywords: commercial activities of micro and small entrepreneurs, sample observation, stages of sample observation, mathematical and statistical characteristics of indicators, selection of units using SPSS software, sampling error.

Zarifa Nagiyeva, Namiq Namazov

Technological issues of micro and small entrepreneurship statistics

Summary

The article discusses the need to apply sample technology for research of commercial activities of micro and small entrepreneurs in modern times. The basic components of statistical observation, stages of statistical observation, and sample statistical observation are widely analyzed. Based on the statistical analysis of data, the objects are grouped and number of objects for observation is defined. The consequence of stages of sampling units using the software package SPSS is described. The mathematical-statistical characteristics of necessary indicators and sampling errors were calculated. Finally, recommendations on sample observations in micro and small entrepreneurship statistics were given.

Ədəbiyyat

1. Н.Ч.Бокун. Методические указания по УИРС (для студентов по специальности «статистика»), часть 2. Минск, 2014.
2. Л.Г.Батракова. Теория статистики: Учеб. пособие для вузов. М.:КНОРУС, 2010.
3. http://www.sussex.ac.uk/its/pdfs/SPSS_Complex_Samples_22.pdf
4. Методологические положения по статистике. Выпуск 3/ М 54. Госкомстат России. М., 2000. стр. 294.

**İDARƏETMƏ UÇOTU ÜZRƏ YENİ NƏSİL PEŞƏKAR MÜTƏXƏSSİSLƏRİN
HAZIRLANMASININ AKTUAL MƏSƏLƏLƏRİ**

Sevinc Abbasova

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti

“İqtisadiyyat” kafedrasının “Mühasibat uçotu və audit” ixtisasının rəhbəri, dosent, i.ü.f.d.

AZ 1001, Bakı şəhəri, İstiqlaliyyət küçəsi 6

e-poçt: sevinj.abbasova@yandex.ru

Açar sözlər: yüksəkixtisaslı mühasibat kadrları, institusionalizm, praktiki vərdişlər, peşəkar kompetensiyalar, peşəkar standartlar.

Ключевые слова: высококвалифицированные бухгалтерские кадры, институционализм, практические навыки, профессиональные компетенции, профессиональные стандарты.

Keywords: highly qualified accounting staff, institutionalism, practical skills, professional competencies, professional standards.

Sevinj Abbasova

**Current issues of educating of highly professional specialists of a new generation
in management accounting**

Summary

The article analyzes the problems that arise in the formation of the necessary competencies in higher accounting education, the causes of these problems are investigated and the ways of their solution are reviewed. The need to develop a national concept for the development and introduction of management accounting at a local level with a special status recognized at the international level and the development of institutional mechanisms at the state, professional and corporate levels is scientifically grounded. The article also presents the general model of competencies of the chief accountant of the enterprise developed by the author. The implementation of this model will allow the chief accountant of any organization to act as an equal member of the highest management team and, in general to organize a more sophisticated accounting system here.

Ədəbiyyat

1. E. A.Hanushek, L.Woessmann. The role of cognitive skills in economic development // Journal of economic literature. 2008. T. 46. № 3.
2. “Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritəsinin başlıca istiqamətləri” haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı. 2016-cı il 16 mart.
3. Л.В.Донцова. О магистерских программах подготовки профессиональных аналитиков нового поколения // Журнал исследований по управлению. 2015. Т. 1, № 1. стр. 31-48.
4. С.А.Аббасова. Институциональные подходы к управленческому учету. //AMEA İqtisadiyyat İnstitutunun Elmi Əsərlər Toplusu. 2016. № 6. стр. 44-50.
5. Н.Н.Хахонова, В.У.Галустов. Исторические аспекты возникновения и развития управленческого учета. «Учет и статистика» № 1/2015. стр. 27.
6. “Mühasibat uçotu” haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (yeniliklər və dəyişikliklərlə). Bakı – 2004.
7. Р.П.Бульга. Широкий взгляд на профессию как стратегическое направление становления инновационного образования аудиторов // Учет. Анализ. Аудит. - 2014. №1. стр. 14-24.
8. Accountancy Futures. Critical issues for tomorrow’s profession. Edition 13, 2016
9. M.Canning, B.O’Dwyer. Institutional Work and Regulatory Change in the Accounting Profession. Accounting, Organizations and Society, 2016, October, vol. 54, pp. 1-21.
10. В.Б.Ивашкевич. Бухгалтерский управленческий учет: Учебник. 3-е изд., перераб. и доп. М.: Магистр; НИЦ ИНФРА-М, 2015. стр. 448.

11. К.М.Гарифуллин, В.Б.Ивашкевич, А.Ю.Соколов, Е.А.Астраханцева, А.Р.Губайдуллина. Формирование и использование информации бухгалтерского учета для принятия управленческих решений: Монография. М.: РУСАЙНС, 2016. стр.126.
12. A.Gadatsch, E.Mayer Masterskurs JT: Controlling. Wiesbaden, GWV Fachverlage GmbH, 2014. p. 184.

STATİSTİK UÇOTDA YENİLİK: EKOLOJİ-İQTİSADİ UÇOT SİSTEMİ

İlqar Vəliyev

*Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi
Energetika və ətraf mühit statistikasına şöbəsinin sektor müdiri
AZ 1136, Bakı şəhəri, İnşaatçılar prospekti 81
e-poçt: ilgarv@azstat.org*

İlkin Şahvaladov

*Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi
Milli Hesablar və makroiqtisadi göstəricilər statistikasına şöbəsinin baş məsləhətçisi
AZ 1136, Bakı şəhəri, İnşaatçılar prospekti 81
e-poçt: ilkinsh@azstat.org*

Açar sözlər: Ekoloji-İqtisadi Uçot Sistemi, ekoloji uçot, ekoloji hesablar, yaşıl hesablar, ətraf mühit, təbii resurslar, axınlar hesabı, aktivlər hesabı, funksional hesablar, su resursları hesabı, enerji resursları hesabı.

Ключевые слова: Система Эколого-Экономического Учета, экологический учет, экологические счета, зелёные счета, окружающая среда, природные ресурсы, счета потоков, счета активов, функциональные счета, счета водных ресурсов, счета энергетических ресурсов.

Keywords: The System of Environmental-Economic Accounting, environmental accounting, environmental accounts, green accounts, environment, natural resources, flow accounts, assets accounts, functional accounts, account for water resources, accounts for energy resources.

Ilgar Valiyev, Ilkin Shahvaladov Innovation in statistical accounting: The System of Environmental-Economic Accounting Summary

The article provides information about The System of Environmental-Economic Accounting (SEEA), its goal and objectives, the factors which make necessary its application, existing methodological documents in this area, accounts intended to be compiled in the framework of SEEA, as well as it is explained the structure of flows account which describes flows from the environment to the economy, from the economy to the environment and flows within the economy, general rule and principles of its establishment, at the same time it has been compiled supply and use tables on natural resources with natural inputs based on conventional figures, and relevant calculations have been made. The article also describes the environmentally adjusted net domestic product.

Ədəbiyyat

1. Jean-Louis Weber. Environmental Accounting. Framing Concepts in Environmental Science, Quantitative and Tools.
<http://environmentalscience.oxfordre.com/view/10.1093/acrefore/9780199389414.001.0001/acrefore-9780199389414-e-105>
2. Центральная Основа Системы Эколого-Экономического Учета. 2012 год. Организация Объединенных Наций.
3. <http://www.geoglobus.ru/ecology/practice3/nature10.php>. Система эколого - экономического учета.
4. “Ecosystem natural capital accounts. A quick start package”. Secretariat of the Convention on Biological Diversity/2014.

GSBPM KAK INSTRUMENT MODERNIZACII PROIZVODSTVA OFICIALNOY STATISTIKI AZERBAJDZHANA

Aynur Sultanova

*Консультант Отдела управления качеством и метаданных
Государственного Комитета по Статистике Азербайджанской Республики
AZ 1136, город Баку, проспект Иншаатчылар 81
e-почта: aynurs@azstat.org*

Açar sözlər: metaməlumatlar, modernləşmə, Statistik Biznes Prosesin Ümumi Modeli, qiymətləndirmə, standart.

Ключевые слова: метаданные, модернизация, Общая Модель Статистического Бизнес Процесса, оценка, стандарт.

Keywords: metadata, modernization, Generic Statistical Business Process Model, evaluate, standard.

Aynur Sultanova

GSBPM as a tool for qualitative modernization of Azerbaijan's official statistics' production system

Summary

The article provides information on the history of creation of GSBPM in international statistical community, its approval by the High-Level Group for the Modernisation of Official Statistics as a tool for the modernization of statistical production, and the model's intention. Beside this, the article describes the stages of establishment of the national version of the model in the Official Statistical System of Azerbaijan and considers the positive and negative aspects of its application in the Committee. The conclusions give suggestions that can facilitate further spreading of this model among a wider audience and Official Statistics of Azerbaijan, assist the process of development of its national version, improve the metadata structure, and increase enthusiasm among employees in the process of its further application.

Литература

1. http://www.unece.org/fileadmin/DAM/stats/documents/ece/ces/ge.33/2011/mtg2/WP_1_HLG-BAS.pdf
2. <https://statswiki.unece.org/display/hlgbas/Strategic+vision+of+the+HLG-MOS/>
3. <https://statswiki.unece.org/download/attachments/107415531/2%20Intro%20to%20GSBPM.ppt?api=v2>
4. <https://statswiki.unece.org/display/GSBPM/Implementing+the+GSBPM>
5. https://statswiki.unece.org/download/attachments/97356247/GSBPM%205_0.docx?version=1&modificationDate=1387861584474&api=v2
6. <https://statswiki.unece.org/display/GAMSO/GAMSO+v1.1?preview=/129171865/129335407/GAMSO%20version%201.1.docx>
7. <https://www.stat.gov.az/menu/2/quality/>
8. <https://unstats.un.org/unsd/dnss/docViewer.aspx?docID=2806>
9. Global Assessment of the National Statistical System of Azerbaijan. November 2017, https://www.stat.gov.az/source/others/G_Q_en.pdf
10. 2018-2025-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafına dair Dövlət Proqramı. <https://www.president.az/articles/27050>

Dizayner: Xatirə Qasımova

Korrektor: Arzu Salmanova

Çapa imzalanmışdır: 27.08.2018